nationale ombudsman

kinder ombudsman

Retouradres: Postbus 93122, 2509 AC Den Haag

Aan het college van burgemeester en wethouders
(via de mail)

Geacht college,

Hierbij ontvangt u het rapport *De crisis voorbij.* Het betreft een gezamenlijk onderzoek door de Nationale ombudsman en de Kinderombudsman naar de opvang van asielzoekers vanuit mensen- en kinderrechtelijk perspectief.

Aanleiding
Met enige regelmaat ontvangen wij klachten en signalen van ouders, kinderen en betrokken professionals over de leefomstandigheden van gezinnen in de crisisnoodopvang. De aard van deze signalen vormde de aanleiding om een gezamenlijk onderzoek in te stellen.

Het onderzoek werd in maart 2023 gestart en richtte zich op de vraag of de wijze waarop asielzoekers in de crisisnoodopvang worden gehuisvest voldoet aan mensen- en kinderrechtelijke verplichtingen. Ook werd gekeken naar oplossingsmogelijkheden om voorzieningen in de crisisnoodopvang zo snel mogelijk op niveau te brengen.

Uitkomsten onderzoek
Wij constateren dat de wijze waarop de overheid asielzoekers in de crisisnoodopvang opvangt niet aan mensenrechtelijke en kinderrechtelijke verplichtingen voldoet. Hierdoor staat het welzijn en de waardigheid van ouders en kinderen ernstig onder druk. Dat is overigens niet te wijten aan de mensen die in de crisisnoodopvang werken. Wij zien dat zij zich enorm inzetten en proberen het verschil te maken voor 'hun' bewoners. Deze professionals dragen niet de verantwoordelijkheid voor een menswaardige opvang. Die verplichting ligt bij de overheid. Zonder juiste randvoorwaarden is het voor professionals moeilijk om hier in de praktijk vorm aan te geven.

Voor kinderen in het bijzonder zien we dat de leefomstandigheden hen belemmeren in hun ontwikkelingskansen. Dit vinden wij zorgelijk. Kwaliteitsstandaarden worden losgelaten omdat de opvanglocaties voor korte duur zouden zijn maar vaak blijven de opvanglocaties langer open. Dat zet niet alleen de bewoners en de professionals onder druk. Ook de samenleving betaalt een hoge prijs. Deze vorm van opvang kost bijna tweemaal zoveel als de reguliere opvang. Wij zien het verschijnsel 'crisisnoodopvang' dan ook liever helemaal verdwijnen. Een crisis veronderstelt een tijdelijkheid en daarvan is in deze vorm van opvang van asielzoekers geen sprake

Datum
26 juni 2023

Onderwerp
Aanbieding rapport

Ons nummer
1705645

Contactpersonen
Voor de Kinderombudsman:
Marit Hopman
marit.hopman@kinderombudsman.nl

Voor de Nationale ombudsman:
Annemarie Tuzgöl
a.tuzgol@nationaleombudsman.nl

Nationale ombudsman
Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag

meer. De aanname dat deze opvanglocaties, vanwege hun tijdelijkheid, niet aan minimale vereisten hoeven te voldoen, is daarmee onterecht.[1]

Wij constateren dat de overheid:

1. weinig oog heeft voor de noodzaak voor eigen regie en autonomie van asielzoekers in de opvang;
2. niet voldoet aan verplichting een menswaardige levensstandaard te garanderen;
3. nauwelijks informatie verstrekt en transparantie betracht;
4. voorbijgaat aan belangen van kinderen en hun ontwikkelingsperspectief; en
5. verschillende groepen vluchtelingen ongelijk behandelt.

Aanbevelingen

In het rapport doen wij aanbevelingen voor de korte en voor de lange termijn om te komen tot een (meer) menswaardige vorm van asielopvang. Voor de korte termijn doen wij een aantal concrete aanbevelingen aan gemeenten en veiligheidsregio's.

We roepen u op de volgende verbeteringen zo snel als mogelijk door te voeren:

1. Te zorgen voor huisvesting met voldoende privacy en kookvoorzieningen.
2. Onderwijs en een zinvolle dagbesteding te organiseren.
3. Te doen wat nu al kan en daarbij gebruik te maken van de kennis en expertise van bewoners, omwonenden en andere locaties.
4. Te stoppen met de vele en ongevraagde verhuisbewegingen.
5. Te praten met kinderen, hun belang voorop te zetten én te zorgen voor professioneel zicht op hun ontwikkeling.

Voor de langere termijn bevelen wij het ministerie van J&V aan – in samenwerking met de ministeries van OCW en VWS – ervoor te zorgen dat:

6. De crisisnoodopvang wordt omgebogen tot vaste opvang.
7. Geïnvesteerd wordt in structurele capaciteit van de IND om wachtlijsten op te lossen en te voorkomen.
8. Geïnvesteerd wordt in de structurele kwaliteit en capaciteit van het nieuwkomersonderwijs.

Publicatie

Op 27 juni 2023 wordt het rapport *De crisis voorbij* gepubliceerd op onze beider websites. Het bijbehorend persbericht treft u aan in de bijlage bij deze brief.

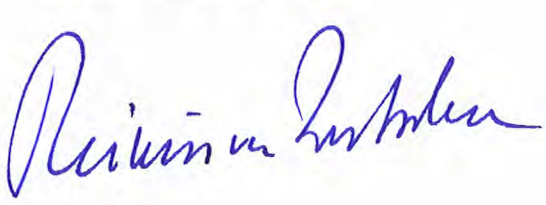
---

[1] Dit werd ook gezien tijdens de op 13 juni 2023 in Groningen gehouden Algemene ledenvergadering van de VNG waarin de resolutie "Uit de opvangcrisis komen en blijven" met 98% van de stemmen werd aangenomen.

Ons nummer
1705645

Afschrift
Wij sturen dit rapport met een aanbiedingsbrief naar de colleges van B&W van Nederlandse gemeenten. Een afschrift van deze brief sturen wij naar het ministerie van OCW en het ministerie van VWS, naar de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid van de Tweede Kamer en (naar de griffie van) de Eerste Kamer.

Met vriendelijke groet,
de Nationale ombudsman en de Kinderombudsvrouw

Reinier van Zutphen Margrite Kalverboer